



**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA\_NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA PRZEZ UCZNIĄ  
POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH WYNIKAJĄCYCH  
Z REALIZOWANEGO PROGRAMU NAUCZANIA**

Bogusława Breitkopf.

Program nauczania Edukacji Dla Bezpieczeństwa 4 - letnie liceum i 5 - letnie technikum

WSiP

<b>Szczegółowe wymagania edukacyjne dla uczniów klas 1 w ZSE-O</b>				
Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania oceny dopuszczającej				
<b>Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dopuszczającej</b>	<b>Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dostatecznej</b>	<b>Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dobrej</b>	<b>Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny bardzo dobrej</b>	<b>Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny celującej</b>
<b>PODSTAWY PIERWSZEJ POMOCY</b>				
- rozpoznaje potencjalne źródła zagrożenia w kontakcie z uszkodzonym	- wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia” - wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy	- wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu - wyjaśnia zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia	- podaje definicję, wymienia cele i zadania pierwszej pomocy - opisuje przeznaczenie środków znajdujących się na wyposażeniu apteczki pierwszej pomocy - wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w	- uzasadnia znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby uszkodzonej i
- oceniania własne możliwości w kontekście zakresu pierwszej pomocy - wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe	- podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w lasach - wskazuje sposób zabezpieczenia się przed	- prezentuje sposoby zadbania o własne zdrowie - opisuje rolę układów		

<ul style="list-style-type: none"> <li>- prawidłowo wzywa pomoc</li> <li>- stosuje uniwersalne środki ochrony osobistej</li> <li>- wymienia przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce np. domowej, samochodowej</li> <li>- rozpoznaje osobę w stanie zagrożenia życia</li> <li>- podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy</li> <li>- ocenia przytomność poszkodowanego</li> <li>- ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund)</li> <li>- udrażnia drogi oddechowe tzw. rękoczynem czoło-żuchwa</li> <li>- prawidłowo wzywa pomoc</li> <li>- ocenia przytomność poszkodowanego</li> <li>- ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund)</li> <li>- wykonuje podstawowe czynności resuscytacji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi osoby poszkodowanej</li> <li>- wymienia następstwa zaburzeń czynności układów stanowiących „triadę przeżycia”</li> <li>- przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć</li> <li>- układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej ustalonej</li> <li>- zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny</li> <li>- systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej</li> <li>- podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia</li> <li>- przedstawia sytuacje, w których można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej</li> <li>- przedstawia metody</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>oddechowego, krążenia i nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu</li> <li>- zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną</li> <li>- przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć</li> <li>- wyjaśnia zasady postępowania z osobą nieprzytomną</li> <li>- wymienia oznaki zatrzymania krążenia</li> <li>- omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia</li> <li>- omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia</li> <li>- omawia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn</li> <li>- wyjaśnia zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta)</li> <li>- opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych</li> <li>- wymienia objawy utraty przytomności</li> <li>- wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”</li> <li>- opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej</li> <li>- wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości</li> <li>- wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia</li> <li>- opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn</li> <li>- wyjaśnia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn</li> <li>- przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa</li> <li>- wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń</li> <li>- wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem</li> <li>omawia zatrucia tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas</li> <li>- wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub do zagrożenia życia</li> <li>- wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej</li> <li>- opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej</li> <li>- przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w zadławieniu, w zależności od wieku i stanu poszkodowanego</li> <li>- wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu</li> <li>- wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego</li> </ul>
---	---	---	---	---

<p>krążeniowo-oddechowej</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wykonuje na fantomie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą</li> <li>- prawidłowo wzywa pomoc</li> <li>- wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu</li> <li>- prawidłowo wzywa pomoc</li> <li>- wykonuje opatrunek osłaniający ranę w obrębie kończyny</li> <li>- wykonuje opatrunek uciskowy</li> <li>- prawidłowo wzywa pomoc</li> <li>- stosuje zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta)</li> <li>- w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji</li> <li>- wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny</li> <li>- prawidłowo wzywa pomoc</li> <li>- demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny</li> <li>- prawidłowo wzywa pomoc</li> </ul>	<p>zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wykonuje na fantomie tzw. rękocyny ratunkowe w przypadku zadławienia</li> <li>- wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci</li> <li>- wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy</li> <li>- przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć bezpieczeństwa</li> <li>- wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa</li> <li>- wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy</li> <li>- przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu</li> <li>- wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach</li> <li>- uzasadnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy osobie podtopionej</li> <li>- opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla lub innymi gazami toksycznymi</li> <li>- wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy we wstrząsie</li> <li>- podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym</li> </ul>	<p>wymienia ich objawy</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wymienia zagrożenia związane z wystąpieniem wstrząsu</li> <li>- opisuje objawy charakterystyczne dla wystąpienia ataku konkretnej choroby</li> </ul>	<p>transportu)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa</li> <li>- omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego</li> <li>- odtwarza etapy pomocy w podtopieniach</li> <li>- podejmuje w sytuacji symulowanej czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu)</li> <li>- przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w zatruciach, w zależności od środka trującego</li> <li>- przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w sytuacji wstrząsu anafilaktycznego</li> <li>- wyjaśnia zasady postępowania w atakach chorób (zawał serca, astma, cukrzyca, epilepsja, udar</li> </ul>
---	--	---	--	--

- opisuje sytuacje w jakich dochodzi do tonięcia
  - wyjaśnia zagrożenia związane z wodą
  - wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w akwenach wodnych
  - prawidłowo wzywa pomoc
  - w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby podejrzanej o zatrucie
  - prawidłowo wzywa pomoc
  - wymienia najważniejsze przyczyny wstrząsu
  - stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego (ułożenie, ochrona przed wychłodzeniem, wsparcie psychiczne poszkodowanego)
  - prawidłowo wzywa pomoc
  - udziela pomocy w sytuacji ataku choroby (zawał serca, astma, udar, cukrzyca, epilepsja)
  - prawidłowo wzywa pomoc
- symulowanych podczas zajęć
  - wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci
  - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
  - podaje przykłady zagrożeń w środowisku wodnym
  - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
  - wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy w zatruciach
  - podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach
  - podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym,

ulicznym, w lasach  
 - przedstawia metody  
 zapewnienia  
 bezpieczeństwa własnego,  
 osoby poszkodowanej i  
 otoczenia w sytuacjach  
 symulowanych podczas  
 zajęć

## PRZYGOTOWANIE DO DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH W SYTUACJACH NADZWYCZAJNYCH ZAGROZEŃ

- identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony zabytków  
 - rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach  
 - wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne  
 - wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego  
 - rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych  
 - wskazuje drogi ewakuacji w szkole  
 - potrafi zainstalować w telefonie komórkowym

- wymienia podstawowe akcje podejmowane w regionie przez Polski Czerwony Krzyż  
 - wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry  
 - wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi  
 - opisuje działania podejmowane przez Państwową Straż Pożarną oraz Państwowe Ratownictwo Medyczne  
 - charakteryzuje zasady zachowania się ludności po

- wymienia i określa zakres działania wybranych stowarzyszeń i organizacji, np. Polskiego Czerwonego Krzyża  
 - omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę  
 - charakteryzuje ochotnicze służby i podmioty ratownicze, takie jak: Ochotnicza Straż Pożarna i Pogotowie Ratunkowe  
 - omawia zasady ewakuacji ludności i środków materiałowych  
 - rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny  
 - przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia

- wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego  
 - wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich eksponowania  
 - charakteryzuje Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe  
 - definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów oraz sygnałów alarmowych  
 - charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy  
 - wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego  
 - wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych

- wymienia główne dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie  
 - wyjaśnia znaczenie pojęć: „odkażanie”, „dezaktywacja”, „dezynfekcja”, „deratyzacja”  
 - charakteryzuje Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe  
 - uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice  
 - wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznym

<p>dostępny w miejscu swojego zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozpoznaje zagrożenia i ich źródła</li> <li>- opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania</li> <li>- omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego)</li> <li>- wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy</li> <li>- wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy</li> <li>- rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach</li> </ul>	<p>ogłoszeniu alarmu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność</li> <li>- wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia</li> <li>- wyjaśnia zasady postępowania podczas pożaru, w przypadku wypadków komunikacyjnych, w czasie zagrożenia powodzią, w przypadku katastrofy budowlanej, wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym, odnalezienia niewypału lub niewybuchu, zagrożenia lawiną, intensywnej śnieżycy</li> <li>- potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer)</li> <li>- omawia procedury postępowania w przypadku wystąpienia cyberprzemocy</li> <li>- opisuje właściwą reakcję w sytuacji wystąpienia cyberprzemocy</li> <li>- omawia wpływ środków</li> </ul>	<p>podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry</li> </ul>	<p>i wybuchowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- wyjaśnia pojęcie terroryzmu (w zakresie zagrożenia terrorystycznego)</li> </ul>
---	--	--	----------------------	--

promieniotwórczych na  
ludzi, zwierzęta, żywność i  
wodę  
- podaje sposoby  
zabezpieczenia żywności i  
wody przed skażeniami

## BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA

- wymienia i opisuje  
elementy składowe systemu  
bezpieczeństwa, jego  
poszczególne instytucje,  
charakter związków między  
nimi  
- wymienia i uzasadnia  
geopolityczne, militarne  
i gospodarcze aspekty  
bezpieczeństwa państwa  
- uzasadnia rolę świadczeń  
obywateli na rzecz  
obronności oraz zadań i  
kompetencji władz  
państwowych i  
samorządowych w tym  
zakresie  
- omawia zadania Sił  
Zbrojnych Rzeczypospolitej  
Polskiej

- wymienia zadania  
parlamentu, prezydenta,  
rady ministrów w dziedzinie  
obronności oraz elementy  
systemu obronnego  
państwa  
- wymienia wybrane  
stowarzyszenia i organizacje,  
takie jak Liga Obrony Kraju,  
Związek Strzelecki  
„Strzelec”, i określa ich  
zakres działania  
- orientuje się w  
podstawowych zasadach  
zarządzania kryzysowego  
i rozumie jego istotę  
- omawia struktury Sił  
Zbrojnych Rzeczypospolitej  
Polskiej

- identyfikuje wyzwania dla  
bezpieczeństwa  
indywidualnego i  
zbiorowego, kategoryzuje je,  
przypisuje właściwe  
znaczenie w kontekście  
bezpieczeństwa lokalnego  
oraz całego państwa  
- podaje przykłady  
zarządzeń, jakie mogą wydać  
władze w związku z  
kryzysem  
- omawia podstawowe  
uzbrojenie Sił Zbrojnych  
Rzeczypospolitej Polskiej

- wymienia nazwy formacji  
służb mundurowych (w tym  
obrony terytorialnej)  
zapewniających  
bezpieczeństwo państwa  
oraz wyjaśnia zadania tych  
służb  
- wyjaśnia znaczenie pojęć  
„siatka bezpieczeństwa” i  
„infrastruktura krytyczna”  
- omawia podstawowe  
wyposażenie Sił Zbrojnych  
Rzeczypospolitej Polskiej

-potrafi identyfikować  
wyzwania dla  
bezpieczeństwa  
indywidualnego i  
zbiorowego, kategoryzować  
je, przypisywać właściwe  
znaczenie w kontekście  
bezpieczeństwa lokalnego  
i całego państwa  
-dokonuje analizy  
wybranych zjawisk  
społecznych (stany  
nadzwyczajne) z  
wykorzystaniem właściwej  
terminologii  
-omawia znaczenie Sił  
Zbrojnych Rzeczypospolitej  
Polskiej

## EDUKACJA OBRONNA

<ul style="list-style-type: none"><li>- rozumie pojęcie - zagrożenia działaniami wojennymi</li><li>- zna pojęcie - cyberbezpieczeństwo</li><li>- zna przepisy dotyczące użycia broni</li><li>- zna budowę broni</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- zna ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody i pożywienia oraz wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania;</li><li>- zna zasady identyfikacji podstawowych zagrożeń cyberbezpieczeństwa;</li><li>- zna zasady składania i rozkładania broni</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- potrafi wyjaśnić zjawisko paniki oraz omawia sposoby jej przeciwdziałania;</li><li>- zna i rozumie wybrane definicje cyberbezpieczeństwa</li><li>- potrafi rozkładać i składać broń</li><li>- potrafi czyścić i konserwować broń</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- zna środki podręczne do zwiększenia szans przetrwania i rozumie, jak je wykorzystywać;</li><li>- potrafi określić podział ról w czasie współdziałania układu militarnego z podmiotami układu pozamilitarnego</li><li>- zna postawy strzeleckie potrafi składać się do strzału</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- potrafi przetrwać w sytuacji kryzysowej</li><li>- potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać złożone wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa</li><li>- potrafi wykonać strzelanie z wykorzystaniem: broni kulowej, pneumatycznej, replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych.</li></ul>
---	---	--	---	--